VII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ Komisji Kultury i Środków Przekazu (nr 175)

z dnia 4 marca 2015 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Kultury i Środków Przekazu (nr 175)

4 marca 2015 r.

Komisja Kultury i Środków Przekazu, obradująca pod przewodnictwem poseł **Iwony Śledzińskiej-Katarasińskiej (PO)**, przewodniczącej Komisji, przeprowadziła:

– pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie ustawy o muzeach (druk nr 3112).

W posiedzeniu wziął udział **Piotr Żuchowski** sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Joanna Góral**, **Ewa Sarnecka** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Dorota Rutkowska-Skwara** – legislator z Biura Legislacyjnego.

Przewodnicząca poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (PO):

Dzień dobry. Witam państwa bardzo serdecznie. Otwieram posiedzenie Komisji Kultury i Środków Przekazu. W porządku dziennym mamy pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie ustawy o muzeach.

W imieniu wnioskodawców – pani poseł Kamila Pasławska, bardzo proszę. Słucham? Muszę założyć okulary, a my się jeszcze słabo znamy, pani poseł. Bardzo proszę.

Poseł Urszula Pasławska (PSL):

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowny panie ministrze. Mam wielką przyjemność przedstawić państwu założenia zmiany ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz ustawy o muzeach.

Zacznę od tego, iż zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami status wszystkich zabytków w Polsce jest równy, co oznacza, że nie ma hierarchii ważności zabytków – mniej i bardziej ważnych, a trudno jest porównywać np. taki obraz jak „Dama z gronostajem” Leonarda da Vinci z jakimkolwiek innym obrazem chociażby w jednym z moich warmińskich kościołów.

Szanowni państwo, dzisiaj w Polsce mamy około 67 tysięcy zabytków nieruchomych i 240 tysięcy zabytków ruchomych. O ile dla zabytków nieruchomych są ustanowione specjalne kategorie wartościujące – 4 formy ochrony zabytków, kategorie wartościujące symboliczne jak np. Lista Światowego Dziedzictwa UNESCO, na którą jest wpisane 14 obiektów, czy kategoria Pomników Historii nadawana przez Prezydenta RP, gdzie są zapisane 64 obiekty, o tyle w przypadku zabytków ruchomych nie mamy żadnej wartościującej je kategorii. Stąd w środowisku konserwatorów, historyków sztuki, muzealników od wielu lat trwa dyskusja na temat stworzenia systemu hierarchizowania zabytków ruchomych.

W związku z tym w październiku 2013 roku klub PSL we współpracy z ministerstwem kultury przygotował i złożył projekt nowelizujący ustawę o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, który ma ustanowić szczególną formę ochrony konserwatorskiej dla najważniejszych obiektów zabytkowych nazywaną Listą Skarbów Dziedzictwa. Projekt zakłada przede wszystkim stworzenie Listy Skarbów Dziedzictwa i prowadzenie jej przez ministra kultury. Będzie to obwarowane szczególnymi rygorami co do przechowywania i eksponowania obiektów, ich przemieszczania, by zgoda była wydawana również

przez ministra kultury. Rygorem będą również szczególne warunki podejmowania prac konserwatorskich i najwyższa standaryzacja w tym zakresie, jak również zobligowanie właścicieli obiektów do monitoringu a także wskazywanie czy wydawanie nakazu prowadzenia określonych prac konserwatorskich. W rekompensacie minister kultury zobowiązuje się do zabezpieczenia środków na realizowanie tych rygorów nawet do 100% środków niezbędnych na przygotowanie rygorów, o których mówiłam.

Przygotowanie Listy i sama Lista powinna być listą bardzo prestiżową. Z całą pewnością będzie służyła również promocji tych zabytków w Polsce i nie tylko.

Wspomniana nowelizacja zakłada również dodatkowe dwie zmiany. Będzie to ujednolicenie zasad dokonywania wpisu do rejestru zabytków ruchomych i nieruchomych. Obecnie wpis zabytku ruchomego do rejestru odbywa się na wniosek właściciela. Wpis z urzędu jest wyjątkowo dopuszczalny w przypadku zagrożenia zabytku. Po nowelizacji również zabytki ruchome będą wpisywane do rejestru zabytków z urzędu.

Kolejna zmiana dotyczy dodania art. 56 a, który wprowadza możliwość przedłużenia terminu w pozwoleniu na przebywanie poza granicami kraju zabytku wywiezionego w celach wystawienniczych a także w przypadku udostępnienia zabytku do urządzenia wnętrz polskich placówek dyplomatycznych bez konieczności przywiezienia zabytku do Polski. Obecnie polskie zabytki, które od kilkunastu, kilkudziesięciu lat są poza Polską, muszą nie rzadziej niż co 5 lat być przywożone z powrotem do kraju tylko po to, by przedłużyć pozwolenie na wywóz.

Chciałabym prosić pana wiceministra kultury, generalnego konserwatora zabytków o to, by przedstawił państwu założenia Listy, to, jak ona mogłaby wyglądać, jakie przemyślenia w tej kwestii ma minister kultury.

Przewodnicząca poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (PO):

Dziękuję bardzo pani poseł. Na pewno nie tylko o to będziemy pytać pana ministra. Przepraszam, ale pomyłka przy pani imieniu sprawiła, że nie przywitałam pana ministra. Oczywiście bardzo się cieszymy, że jest z nami dawno nie widziany pan minister Piotr Żuchowski. Ostatnio jakoś opuścił pan Komisję, panie ministrze.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Piotr Żuchowski:

Nie było takiej potrzeby.

Przewodnicząca poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (PO):

Nie było takiej potrzeby, ale w tej chwili jest potrzeba, bo jest taki projekt.

Być może będą jeszcze jakieś dodatkowe pytania i dlatego najpierw zwrócę się do koleżanek i kolegów posłów. W ramach pierwszego czytania z reguły zadajemy jakieś pytania i gdyby była jeszcze jakaś kwestia dla pana ministra poszerzająca ten temat, to pan minister już razem by odpowiedział. Czy po prezentacji pani poseł mamy jakieś pytania do pana ministra? Nie, widzę, że nie, więc w takim razie bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MKiDN Piotr Żuchowski:

Bardzo dziękuję pani poseł Pasławskiej za prezentację projektu nowelizacji. Dla zobrazowania tego, żebyśmy wiedzieli, czym jest ta nowa forma ochrony zabytków, ale też tak naprawdę nowy sposób ochrony i szczególnego komunikowania się w sensie rozpoznawalności najważniejszych obiektów ruchomych w Rzeczypospolitej, powiem, że z założenia Lista dotyczy absolutnie arcydzieł bądź obiektów, które mają szczególne znaczenie dla historii Rzeczypospolitej. Jeżeli zajrzelibyśmy w zbiory Wzgórza Wawelskiego i tego, co tam znajdujemy, to zapewne w sposób szczególny nasuwa się miecz koronacyjny królów polskich, czyli szczerbiec. W sposób oczywisty nasuwa się dzwon Zygmunta, ale np. z wyjątkiem ścisłego środowiska historyków sztuki i konserwatorów bardzo mało rozpoznawalne są dwa arcydzieła, które są tam prezentowane od pewnego czasu, a pochodzą ze zbiorów Karoliny Lanckorońskiej. Mam na myśli wspaniały obraz Dosso Dossiego „Jowisz, Merkury i Cnota”. W zasadzie gdziekolwiek obraz pojedzie, to jest przedmiotem jakiejś szczególnej atencji, bo to jest rasowe arcydzieło. Myślę też o wspaniałym malutkim obrazie Simone Martiniego przedstawiającym anioła. To są po prostu dzieła sztuki, które komunikują nas z całym światem.

Do tego zbioru Wzgórza Wawelskiego, a już mamy 4 obiekty, z całą odpowiedzialnością dodałbym arrasy wawelskie, które od poprzednich 4 obiektów różnią się tym, że na dzisiaj rzeczywiście wymagają specjalnych nakładów na konserwację, ponieważ nie mogą być prezentowane, nie mogą dostawać światła słonecznego, bo ulegają daleko posuniętej degradacji. Dlatego też są prezentowane w Sali Senatorskiej, bo tam po prostu nie ma okien.

To przedłożenie, ta zmiana mogłaby spowodować wyłonienie tego, co jest absolutnie najcenniejsze. Oczywiście są tu dzieła należące do Fundacji Książąt Czartoryskich, będące w zbiorach Muzeum Książąt Czartoryskich, a więc zapewne największe arcydzieło umieszczone w naszych zbiorach, czyli „Dama z gronostajem" Leonarda da Vinci, także Rembrandt, czyli „Pejzaż z miłosiernym Samarytaninem". To są dzieła, które mogłyby się tam znaleźć. Oczywiście także „Sąd Ostateczny" Hansa Memlinga– dzieło prezentowane dzisiaj w Muzeum Narodowym w Gdańsku, itd.

Myślę, że ta Lista jednak musi być listą niezwykle ekskluzywną, a na pewno na otwarciu, ponieważ nie ma wątpliwości, że jej uruchomienie będzie powodowało trochę takie współzawodnictwo prestiżowe. Nawet pierwsze sygnalne informacje o tworzeniu Listy powodowały dyskusję na poziomie regionalnym: co tam będzie umieszczone z naszego województwa a co nie będzie.

Ta szczególna forma ochrony daje też ogromne bezpieczeństwo. Jako generalny konserwator zabytków podpisywałem jako druga instancja zgody na wyjazdy czasowe za granicę „Damy z gronostajem" Leonarda da Vinci. Naprawdę, nie chcę głośno mówić, w jakich warunkach to się odbywało. Ta nowelizacja narzuca rygory, które tak naprawdę są standardami światowymi i zmusza podmioty, które będą występowały o taką zgodę, do zachowania najwyższych warunków bezpieczeństwa co do przemieszczania w sensie materialnym, zabezpieczenia tych obiektów, ale także co do zabezpieczenia konserwatorskiego. Tak się składa, że bardzo często są to obiekty malowane na deskach, a jakakolwiek deska przemieszczana w warunkach poza miejscem prezentowania, przechowywania zawsze jest narażona na niebezpieczeństwo.

Chcę głośno powiedzieć, że jest to przedłożenie oczekiwane przez środowisko. Niektórzy wręcz mówią: dlaczego tak późno, bo przecież pewne ujęte tutaj sprawy są oczywiste. Powiem, że lepiej późno niż wcale. Naprawdę porządkujemy bardzo ważny obszar dziedzictwa narodowego i myślę, że taką dobrze pojętą wystandaryzowaną metodą. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (PO):

Dziękuję bardzo. Czy ze strony koleżanek i kolegów posłów są jakieś uwagi natury ogólnej w ramach pierwszego czytania? Nie widzę, nie słyszę. Zamykam pierwsze czytanie.

Proszę państwa, pozornie jest to łatwa, oczywista zmiana, ale sądzę, że jednak powołamy podkomisję, ponieważ mniejszy zespół jest bardziej mobilny. Wszyscy pracujemy jeszcze w innych komisjach nad innymi ustawami, a podkomisja może się szybciej, łatwiej umówić i szybciej przeprowadzić te prace. Wstępnie myślę o podkomisji 7-osobowej w następujących proporcjach: 3 osoby – PO, 2 osoby – PiS, 1 osoba – SLD i 1 osoba – PSL, bo powinna być osoba z PSL, a w Komisji mamy tylko jednego kolegę posła. Przepraszam najmocniej, jest pani poseł. Nowi posłowie nie przychodzą, nie przedstawiają się przewodniczącej, że są w Komisji. Sądziłam…

Poseł Urszula Pasławska (PSL):

Akurat byłam na posiedzeniach, których pani przewodnicząca nie prowadziła.

Przewodnicząca poseł Iwona Śledzińska-Katarasińska (PO):

Jak wróci pan przewodniczący Fedorowicz, to otrzyma upomnienie. Myślałam, że pani poseł łączy funkcje i jest przedstawicielem wnioskodawców. Mamy więc 1 osobę z PSL i jedną osobę z SLD, która jest na dzisiejszej liście obecności, a fizycznie może jej nie widzę. Jeśli chodzi o PiS, to wiem, że będzie pan poseł Świat i pan poseł Kołakowski. Jeśli chodzi o PSL, to nie ma wątpliwości – pani poseł Pasławska. Jeśli chodzi o SLD, to pozwolę sobie zgłosić pana posła Domarackiego, bo jeżeli ktoś się podpisał, to rozumiem, że uczestniczy w pracach, a pan poseł Domaracki jest podpisany. Jeśli chodzi o PO, to chciałabym zaproponować panią poseł Czeszejko-Sochacką, panią poseł Stacho-

wicz i pana posła Stuligrosza – zdążył uciec, ale i tak mu się nie uda. Czy są jakieś inne propozycje? Świetny skład. Czy są jakieś uwagi, protesty do takiego składu? Komisja przyjmuje skład.

Zamykam posiedzenie, podkomisję bardzo proszę o ukonstytuowanie się.